

Sagsnr.
2014 - 19232

Telefonnotat

Doknr.
197476

Baggrund

En kommune har rettet telefonisk henvendelse til Økonomi- og Indenrigsministeriet med følgende spørgsmål:

Dato
05-01-2015

- 1) Kan et byrådsmedlem få erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, når vedkommende fungerer som giftfoged?
- 2) Kan en udvalgsformand få erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste for deltagelse i møder, som borgmesteren indkalder formændene for alle de stående udvalg og den samlede direktion til?
- 3) Er det korrekt at udbetale time- og dagpenge til såvel de byrådsmedlemmer, der modtager det fulde faste vederlag, som de byrådsmedlemmer, der får erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, når medlemmerne deltager i f.eks. budgetseminarer, kurser og andre aktiviteter, der er omfattet af § 16, stk. 1, litra a – e, i den kommunale styrelseslov, og som er af flere dages varighed?

Kommunen har for så vidt angår spørgsmål 2 på forespørgsel oplyst, at der er tale om møder, som borgmesteren har indkaldt udvalgsformændene og direktionen til. Der har været tale om møder med et overordnet politisk relevant tema. Der har ikke været tale om udvalgsmøder, der træffes ikke beslutninger på møderne, og møderne har ikke vedrørt dagsordenen til kommende udvalgs- eller kommunalbestyrelsesmøder.

Ad 1)

Kan et byrådsmedlem få erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, når vedkommende efter bemyndigelse fra kommunalbestyrelsens formand forestår borgerlige vielser?

Retsgrundlaget

Indledningsvis gennemgås relevante retskilder vedrørende den borgerlige vielsesmyndighed. Herefter gennemgås relevante retskilder vedrørende vederlag og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste for varetagelsen af kommunale hverv.

§§ 13 og 18, i ægteskabsloven¹ er sålydende:

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1052 af 12. november 2012, med senere ændringer (Ægteskabsloven)

”§ 13 Prøvelse af ægteskabsbetingelserne foretages af kommunalbestyrelsens formand. I kommuner med magistratsstyre eller en styreform med delt administrativ ledelse, jf. §§ 64 og 64 a i lov om kommunernes styrelse, kan kommunalbestyrelsen i kommunens styrelsesvedtægt bestemme, at prøvelsen skal foretages af et magistratsmedlem henholdsvis en udvalgsformand.”

Stk. 2-4 ”...”

”§ 18 Adgang til at blive borgerlig viet står åben for alle. Vielsen foretages af de myndigheder, der er nævnt i § 13, stk. 1.

Stk. 2. Den myndighed, der foretager prøvelsen af ægteskabsbetingelserne, kan bemyndige en eller flere personer til på sit ansvar at foretage vielse.

Stk. 3. [...]”

Ægteskabslovens §§ 13 og 18 er i sit indhold en videreførelse af den tidligere § 17, stk. 1, og § 22, stk. 1, 2. pkt. i lov nr. 256 af 4. juni 1969 om ægteskabs indgåelse og opløsning. Denne lov var for så vidt angår kommunalbestyrelsens formands kompetence til at prøve ægteskabsbetingelserne og til at forestå borgerlig vielse en videreførelse fra ægteskabsloven fra 1922.

§ 12 i bekendtgørelse om indgåelse af ægteskab² er sålydende:

”§ 12 Henvendelse om borgerlig vielse sker til kommunen. Vielse foretages af de myndigheder, der er nævnt i § 13, stk. 1, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. Vielsesmyndigheden kan dog skriftligt bemyndige en eller flere personer til på myndighedens ansvar at foretage vielse. Bemyndigelse kan kun meddeles til ansatte i kommunens administration og til medlemmer af kommunalbestyrelsen i kommunen.”

Om bemyndigelsen til at foretage borgerlige vielser fremgår det bl.a. af vejledning om behandling af ægteskabssager³:

”1.2. Bemyndigelse – hvem kan foretage borgerlige vielser

Efter ægteskabsloven er det formanden for kommunalbestyrelsen (borgmesteren), der har vielseskompetencen i kommunen. Borgmesteren kan skriftligt bemyndige ansatte i kommunens administration og medlemmer af kommunalbestyrelsen til på sine vegne at foretage vielser (ægteskabslovens § 18 og ægteskabsbekendtgørelsens § 12).

...

Bemyndigelse kan gives enten via en stillingsfuldmagt eller ved en konkret bemyndigelse. En stillingsfuldmagt medfører, at den pågældende har en stående bemyndigelse til at foretage vielser. En konkret bemyndigelse kan enten gives som en stående bemyndigelse eller som en ad hoc bemyndigelse til at foretage en enkelt vielse af to bestemte parter.

Når en borgmester går af – uanset om dette sker i forbindelse med et valg eller før tid – bortfalder alle konkrete bemyndigelser. I så fald skal disse bemyndigelser, hvis den nye borgmester ønsker dette, fornyes. En stillingsfuldmagt bortfalder ikke ved et borgmesterskifte”.

§ 16, stk. 1 og 5, i lov om kommunernes styrelse⁴ er sålydende:

”§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Økonomi- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om vederlaget. Vederlaget omfatter medlemmernes

a) deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg samt underudvalg,

² Bekendtgørelse nr. 585 af 3. juni 2014 om indgåelse af ægteskab

³ Vejledning nr. 9399 af 6. april 2014 om behandling af ægteskabssager

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 186 af 19. februar 2014 af lov om kommunernes styrelse

- b) deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,
  - c) deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbestyrelsen eller af økonomiudvalget efter bemyndigelse fra kommunalbestyrelsen anses for at have betydning for varetagelsen af de under litra a og b nævnte hverv,
  - d) deltagelse i seminarer, jf. § 9 a,
  - e) deltagelse i revisionens forelæggelse af beretninger, jf. § 42 c,
  - f) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg og
  - g) udførelse af andre aktiviteter i forbindelse med de under litra a-f nævnte møder m.v.
- ...

Stk. 5. Et medlem kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. I så fald reduceres det faste vederlag. Valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. Erstatning ydes for deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter. Erstatningen kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbeløb, som af økonomi- og indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16 a, stk. 2. Økonomi- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen, herunder om reduktion af det faste vederlag”.

Om de møder mv., som er omfattet af § 16, stk. 1, litra b, er bl.a. anført følgende i pkt. 2.1.1.1. i vejledning om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv⁵ (herefter vederlagsvejledningen):

”2.1.1.1. Hvad omfatter det faste vederlag?

...

»b) deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,«

Litra b vedrører deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen. Bestemmelsen omfatter ikke hverv, der udføres efter valg af et udvalg eller andre.

Betydning af udtrykket *»efter valg af kommunalbestyrelsen«* indebærer endvidere, at *vedkommende reelt skal være udpeget af kommunalbestyrelsen...*”

Om de møder mv., som er omfattet af § 16, stk. 1, litra f, er bl.a. anført følgende i pkt. 2.1.1.1. i vederlagsvejledningen:

”2.1.1.1. Hvad omfatter det faste vederlag?

...

»f) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg«

Litra f vedrører varetagelse af andre kommunale hverv end møder efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg, herunder særlige udvalg nedsat i henhold til lovens § 17, stk. 4. Der er efter forarbejderne til bestemmelsen tale om hverv, hvor mødebetjeningen ikke er opfyldt. Bestemmelsen omfatter f.eks. deltagelse i forhandlinger med andre kommunale, regionale eller statslige myndigheder, studieture, repræsentativt arbejde, besigtigelser og deltagelse i borgermøder, i det omfang udførelsen af hvervet sker efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg. Såfremt der planlægges f.eks. en studietur eller en besigtigelse for et udvalg som helhed, skal deltagelse heri ske efter anmodning fra kommunalbestyrelsen, for at aktiviteten kan anses for omfattet af litra f.

---

⁵ Vejledning nr. 9 af 9. februar 2007.

Hvis en aktivitet er omfattet af litra f, kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til et medlem, såfremt medlemmet har valgt dette, jf. § 16, stk. 5, i loven, men kommunalbestyrelsen er ikke som ved de under litra a-e nævnte aktiviteter forpligtet hertil.

...

Af vejledningens pkt. 2.3.1.3. fremgår bl.a. følgende:

"2.1.3.1. Hvornår ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste?

...

Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem vælger erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, har vedkommende ret til erstatning i forbindelse med varetagelsen af de i lovens § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte hverv.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at yde erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med et medlems varetagelse af de i lovens § 16, stk. 1, litra f, nævnte hverv. Der er således adgang til at yde erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med udførelsen af hverv efter kommunalbestyrelsens eller et udvalgs anmodning, selv om der ikke er tale om et møde. Som eksempel kan nævnes, at et kommunalbestyrelsesmedlem af kommunalbestyrelsen bliver anmodet om at forelægge en sag for en minister eller et folketingsudvalg.

Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning herom fra gang til gang. Beslutningen kan imidlertid også træffes mere generelt, forudsat at det er præcist angivet, hvilke hverv der skal kunne begrunde udbetaling af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

..."

Ministeriets vurdering

Indenrigsministeriet har i brev af 23. august 1990 til et tilsynsråd udtalt, at borgmesterens udøvelse af vielsemyndighed ikke er en kommunal funktion og derfor ikke er omfattet af det kommunale tilsyn. De kompetencer, som i ægteskabsloven og i loven om registreret partnerskab er tillagt borgmesteren, er ikke en del af den kommunale forvaltning. Der er tale om statslige øvrighedsforretninger, som borgmesteren varetager ved siden af sine kommunale funktioner.⁶

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har endvidere ved besvarelse af en telefonisk henvendelse om muligheden for at yde honorar til et kommunalbestyrelsesmedlem, der er udpeget til at foretage vielser af udenlandske statsborgere, den 29. maj 2002 oplyst, at ministeriet ikke har taget stilling til, hvorvidt foreståelsen af borgerlige vielser er et kommunalt hverv.⁷ Ministeriet ses ikke efterfølgende at have taget stilling til spørgsmålet.

Det følger af kommunestyrelseslovens § 16, stk. 5, at et medlem af kommunalbestyrelsen kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, og at erstatning ydes for deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i § 16, stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter.

For at der kan blive tale om at yde erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste for at foretage borgerlige vielser, må udøvelsen af den borgerlige vielsemyndighed kunne rubriceres under kommunestyrelseslovens § 16 stk. 1, litra a-f.

Der er ikke tale om et møde i kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg, jf. litra a, om deltagelse i kurser m.v., jf. litra c, om seminarer, jf. litra d, eller om deltagelse i revisiøns forelæggelse af beretninger, jf. litra e.

⁶ Se også Lov om kommunernes styrelse, Hans B. Thomsen m.fl., 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2010, s. 402, under kommentaren til § 47.

⁷ Indenrigs- og Sundhedsministeriets telefonreferat af 29. maj 2002

Afgørende for, at der kan ydes erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste for udøvelsen af den borgerlige vielsesmyndighed, er om hvervet kan rubriceres enten som et møde i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, jf. litra b eller som varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg, jf. litra f.

Den borgerlige vielsesmyndighed er efter § 13, stk. 1, jf. § 18, stk. 1, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning kommunalbestyrelsens formand (borgmesteren).

Det fremgår af § 12 i bekendtgørelse om indgåelse af ægteskab, at vielse foretages af de myndigheder, der er nævnt i § 13, stk. 1, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, men at vielsesmyndigheden dog skriftligt kan bemyndige en eller flere personer til på myndighedens ansvar at foretage vielse.

Det fremgår endvidere af vejledningen om behandling af ægteskabssager, at borgmesteren skriftligt kan bemyndige ansatte i kommunens administration og medlemmer af kommunalbestyrelsen til på sine vegne at foretage vielser (ægteskabslovens § 18 og ægteskabsbekendtgørelsens § 12).

Det fremgår endvidere, at når en borgmester går af – uanset om dette sker i forbindelse med et valg eller før tid – bortfalder alle konkrete bemyndigelser. I så fald skal disse bemyndigelser, hvis den nye borgmester ønsker dette, fornyes. En stillingsfuldmagt bortfalder ikke ved et borgmesterskifte.

Borgmesterens udøvelse af vielsesmyndighed er således, som tidligere udtalt af ministeriet, ikke er en kommunal funktion. De kompetencer, som i ægteskabsloven er tillagt borgmesteren, er endvidere ikke en del af den kommunale forvaltning. Der er tale om statslige øvrighedsforretninger, som borgmesteren varetager ved siden af sine kommunale funktioner.

Vielsesmyndigheden er således ikke kommunalbestyrelsen, men derimod alene borgmesteren. Kompetencen til at bemyndige medlemmer af kommunalbestyrelsen til at foretage vielser ligger alene hos borgmesteren og bortfalder, når borgmesteren går af, hvorefter den tilfalder den nyvalgte borgmester.

Da det ikke er kommunalbestyrelsen, som er vielsesmyndighed, og dermed ikke kommunalbestyrelsen som har kompetence til at bemyndige dens medlemmer til at foretage vielser, kan hvervet som giftefoged ikke udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, jf. § 16, stk. 1, litra b.

Hvervet som giftefoged kan endvidere ikke foretages efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg, jf. § 16, stk. 1, litra f.

På den baggrund er et kommunalbestyrelsesmedlems udøvelse af den borgerlige vielsesmyndighed efter bemyndigelse fra kommunalbestyrelsens formand efter ministeriets opfattelse ikke omfattet af kommunestyrelseslovens § 16, stk. 1, litra a-f.

Der er således ikke hjemmel i kommunestyrelseslovens § 16, stk. 5, til at en kommune kan udbetale erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til medlemmer af kommunalbestyrelsen, der har valgt at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, og som efter bemyndigelse fra kommunalbestyrelsens formand udøver borgerlig vielsesmyndighed.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har meddelt kommunen ovenstående.

Ad 2)

Kan en udvalgsformand, der har valgt at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste for deltagelse i møder, som borgmesteren indkalder formændene for alle de stående udvalg og den samlede direktion til?

Retsgrundlag

§ 16, stk. 1 og 5, i lov om kommunernes styrelse⁸ er sålydende:

”§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Økonomi- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om vederlaget. Vederlaget omfatter medlemmernes

- a) deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og denne udvalg samt underudvalg
- b) deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,
- c) deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbestyrelsen eller af økonomiudvalget efter bemyndigelse fra kommunalbestyrelsen anses for at have betydning for varetagelsen af de under litra a og b nævnte hverv,
- d) deltagelse i seminarer, jf. § 9 a,
- e) deltagelse i revisionens forelæggelse af beretninger, jf. § 42 c,
- f) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg og
- g) udførelse af andre aktiviteter i forbindelse med de under litra a-f nævnte møder m.v.

...

Stk. 5. Et medlem kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. I så fald reduceres det faste vederlag. Valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. Erstatning ydes for deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter. Erstatningen kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbeløb, som af økonomi- og indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16 a, stk. 2. Økonomi- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen, herunder om reduktion af det faste vederlag.

Stk. 6. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, 2 og 4, for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med hvervets varetagelse”.

Lov nr. 380 af 14. juni 1995 blev vedtaget på baggrund af lovforslag nr. L 167 fremsat 1. februar 1995. I de specielle bemærkninger anføres om § 16, stk. 1, litra e (nuværende litra f) (Folketingstidende 1994-95, tillæg A, bind II, side 2085 h.sp.):

”Litra e vedrører udførelse af andre kommunale hverv end møder, hvor varetagelsen sker efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg. F.eks. kan der være tale om, at en kommunalbestyrelse eller et udvalg anmoder et medlem om at forelægge en kommunal sag for en statslig myndighed, deltage i forhandlinger med andre kommuner, foretage besigtigelse i en bestemt sag eller deltage i borgermøder m.v.”

Begrebet møde sigter til den forståelse af møder, som er lagt til grund i § 16, stk. 1, litra a (Folketingstidende 1994-95, tillæg A, bind II, side 2085 v.sp.):

”Kravet om, at der skal foreligge et møde, indebærer, at samtlige medlemmer af kommunalbestyrelsen, udvalget m.v. skal være indkaldt til det pågældende møde, og medlemmerne af organet skal deltage i en forhandling og træffe beslutning – eller i hvert fald have mulighed herfor. Også deltagelse med observatørstatus er omfattet af bestemmelsen.”

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 186 af 19. februar 2014 af lov om kommunernes styrelse

Om de møder m.v., som er omfattet af § 16, stk. 1, litra f, er bl.a. anført følgende i pkt. 2.1.1.1. i vederlagsvejledningen:

”»f) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg«

Litra f vedrører varetagelse af andre kommunale hverv end møder efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg, herunder særlige udvalg nedsat i henhold til lovens § 17, stk. 4. Der er efter forarbejderne til bestemmelsen tale om hverv, hvor mødebetingelsen ikke er opfyldt. Bestemmelsen omfatter f.eks. deltagelse i forhandlinger med andre kommunale, regionale eller statslige myndigheder, studieture, repræsentativt arbejde, besigtigelser og deltagelse i borgermøder, i det omfang udførelsen af hvervet sker efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg. Såfremt der planlægges f.eks. en studietur eller en besigtigelse for et udvalg som helhed, skal deltagelse heri ske efter anmodning fra kommunalbestyrelsen, for at aktiviteten kan anses for omfattet af litra f.

Hvis en aktivitet er omfattet af litra f, kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til et medlem, såfremt medlemmet har valgt dette, jf. § 16, stk. 5, i loven, men kommunalbestyrelsen er ikke som ved de under litra a-e nævnte aktiviteter forpligtet hertil.

...”

I Lov om kommunernes styrelse, Hans B. Thomsen m.fl., 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2010, side 161 f., under kommentaren til § 16, stk. 1, litra g, anføres:

”Litra g omfatter alle andre aktiviteter forbundet med det kommunale hverv end dem, der er angivet i litra a-f. Under bestemmelsen hører således f.eks. mødeforberedelse samt besigtigelser, tilsynsforretninger, studieture, venskabsbybesøg og deltagelse i repræsentativt arbejde, der ikke finder sted efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg, jf. litra f. (...) Amtskommunernes vederlæggelse af amtsrådsmedlemmer var omfattet af bestemmelsen. Af praksis fra dengang kan nævnes, at formøder til møder i en amtskommunes forebyggelsesråd, der blev afholdt mellem rådets formand (et amtsrådsmedlem) og rådets sekretariat, var omfattet af litra g, og der kunne derfor ikke udbetales erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 5 til amtsrådsmedlemmet. Også formøder til møder i samarbejdsudvalg m.v., der nedsættes efter sygesikringsoverenskomsterne, blev anset for omfattet af litra g. (Skr. af 7. juli 1998).”

Ministeriets vurdering

Kommunen har om møderne oplyst, at der er tale om møder, som borgmesteren har indkaldt udvalgsformændene og direktionen til. Der har været tale om møder med et overordnet politisk relevant tema. Der har ikke været tale om udvalgsmøder, der træffes ikke beslutninger på møderne, og møderne har ikke vedrørt dagsordenen til kommende udvalgs- eller kommunalbestyrelsesmøder.

For at en udvalgsformand, der har valgt at modtage erstatning for dokumenteret arbejdsfortjeneste, kan modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste for deltagelse i de nævnte møder, må disse kunne rubriceres under kommunestyrelseslovens § 16 stk. 1, litra a-f.

Der er ikke tale om møder i kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg, jf. litra a, om deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, jf. litra b, om deltagelse i kurser m.v., jf. litra c, om seminarer, jf. litra d, eller om deltagelse i revisionens forelæggelse af beretninger, jf. litra e.

Spørgsmålet er herefter, om disse møder er omfattet af § 16, stk. 1, litra f eller litra g.

Om de møder m.v., som er omfattet af § 16, stk. 1, litra f, er bl.a. anført i vederlagsvejledningen, at bestemmelsen vedrører varetagelse af andre kommunale hverv end møder, hvor varetagelsen af hvervet sker efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg, herunder særlige udvalg nedsat i henhold til lovens § 17, stk. 4. Der er efter forarbejderne til bestemmelsen tale om hverv, hvor mødebetingelsen ikke er opfyldt. Bestemmelsen omfatter f.eks. deltagelse i forhandlinger med andre kommunale, regionale eller statslige myndigheder, studieture, repræsentativt arbejde, besigtigelser og deltagelse i borgermøder, i det omfang udførelsen af hvervet sker efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg. Såfremt der planlægges f.eks. en studietur eller en besigtigelse for et udvalg som helhed, skal deltagelse heri ske efter anmodning fra kommunalbestyrelsen, for at aktiviteten kan anses for omfattet af litra f.

Det er således en betingelse for, at et møde kan henføres til § 16, stk. 1, litra f, at deltagelse i mødet sker efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg.

Det har ikke været hensigten, at litra f ikke skal kunne omfatte mødeaktivitet, men derimod at bestemmelsen skal kunne rumme andre aktiviteter end møder, som begrebet forstås i litra a.

En sådan fortolkning er ikke i strid med forståelsen af litra g, idet det netop i de specielle bemærkninger betones, at der er tale om alle øvrige hverv end de af litra a-f omfattede, samt at: "Under bestemmelsen hører således mødeforberedelse, besigtigelser, tilsynsforretninger, deltagelse i repræsentativt arbejde osv., *der ikke finder sted efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg, jf. litra e [nævrende litra f – ministeriets udhævning]*".

Det tydeliggøres derved i bemærkningerne, at et hverv omfattet af litra g, kan være omfattet af litra f, såfremt det udøves efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg.

Det er oplyst, at nærværende møder afholdes på borgmesterens initiativ. Møderne kan derfor ikke umiddelbart henføres til § 16, stk. 1, litra f.

Ud fra det oplyste må møderne således være omfattet af § 16, stk. 1, litra g, og der kan således ikke udbetales erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste ved deltagelse i sådanne møder, jf. § 16, stk. 5.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har på den baggrund meddelt kommunen:

- For at der kan blive tale om at yde erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste for som udvalgsformand at deltage i de nævnte møder, må udvalgsformanden have valgt at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter kommunestyrelseslovens § 16, stk. 5. Det er endvidere en betingelse, at udvalgsformanden ikke er tillagt særligt vederlag for varetagelsen af hvervet som udvalgsformand, jf. kommunestyrelseslovens § 16, stk. 6. Herudover må møderne kunne rubriceres under kommunestyrelseslovens § 16 stk. 1, litra a-f. For møder omfattet af litra f kræves, at kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om at yde erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste herfor.
- Spørgsmålet er, om disse møder er omfattet af § 16, stk. 1, litra f eller litra g. Det er en betingelse for, at et møde kan henføres til § 16, stk. 1, litra f, at deltagelse i mødet sker efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg. Det er oplyst, at nærværende møder afholdes på borgmesterens initiativ. Møderne kan derfor ikke umiddelbart henføres til § 16, stk. 1, litra f. Ud fra det oplyste må møderne således være omfattet af § 16, stk. 1, litra g.

- De nævnte møder kan være omfattet af § 16, stk. 1, litra f, hvis kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg anmoder om, at møderne afholdes. For en nærmere redegørelse vedrørende denne mulighed henvises der til ministeriets telefonnotat af 6. januar 2014 om erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med formøder med deltagelse af borgmester og gruppeformænd.

Ad 3)

Er det korrekt at udbetale time- og dagpenge til såvel de byrådsmedlemmer, der modtager det fulde faste vederlag, som de byrådsmedlemmer, der får erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, når medlemmerne deltager i f.eks. budgetseminarer, kurser og andre aktiviteter, der er omfattet af § 16, stk. 1, litra a – e, i den kommunale styrelseslov, og som er af flere dages varighed.

Retsgrundlag

§ 16, stk. 10, i lov om kommunernes styrelse er sålydende:

I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-f, nævnte møder m.v. ydes der til kommunalbestyrelsesmedlemmer

- a) befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet,
- b) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter forbundet med et fysisk handicap og
- c) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til pasning af syge nære pårørende.

Af de specielle bemærkninger til LFF 1995-02-01 nr. 167 Forslag til Lov om ændring af de kommunale styrelseslove m.v. fremgår bl.a. følgende:

”Til nr. 8

Den foreslåede affattelse af § 16 indeholder en udtømmende regulering af kommunalbestyrelsesmedlemmers vederlæggelse”. ”...”

”Til stk. 10 og 11

Efter de gældende bestemmelser i § 16, stk. 9, og § 16 a, stk. 8, kan en kommunalbestyrelse beslutte at yde befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.

Efter disse bestemmelser kræves alene, at der er tale om et kommunalt hverv. Der gælder således ikke noget krav om, at udgiften skal være afholdt i forbindelse med mødedeltagelse.

Det antages, at en kommunalbestyrelse herudover - uden udtrykkelig lovhjemmel - har mulighed for at godtgøre andre udgifter afholdt i forbindelse med en persons bestridelse af et kommunalt hverv. Der kan være tale om udgifter til pasning af børn og syge pårørende, fysisk handicappedes nødvendige udgifter til varetagelse af hvervet, telefon- og telefaxudgifter osv.

Det antages endvidere, at en kommunalbestyrelse kan yde anden støtte i forbindelse med varetagelsen af et kommunalt hverv, f.eks. udlån af pc'ere og lokaler m.v.

Med den foreslåede affattelse af stk. 10 og 11 klargøres hjemlen til at godtgøre udgifter og yde anden bistand til kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Det foreslås i stk. 10, at tre godtgørelsestyper skal ydes obligatorisk i forbindelse med et kommunalbestyrelsesmedlems deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. Et medlem har således krav på at få refunderet de tre opregnede typer udgifter, når udgifterne er etableret i forbindelse med deltagelse i møder og kurser m.v.

I henhold til litra a ydes alle kommunalbestyrelsesmedlemmer obligatorisk befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet (merudgifter til logi og forplejning) i forbindelse med deltagelse i møder m.v.

Som hidtil giver bestemmelsen kun adgang til dækning af positive udgifter, dvs. omkostningsdækning.

Dette er ikke til hinder for, at der fastsættes generelle godtgørelsessatser, når blot det sker under hensyn til de faktiske omkostninger.

...

Stk. 11 omhandler den fakultative mulighed for kommunalbestyrelsen for at træffe beslutning om, at der skal ske godtgørelse af udgifter m.v.

Kommunalbestyrelsen kan i henhold til 1. pkt. beslutte, at der til medlemmerne i forbindelse med udførelse af aktiviteter nævnt i stk. 1, litra f - dvs. udførelse af andre aktiviteter end deltagelse i møder og kurser m.v. - skal ydes de godtgørelsestyper, der er angivet i stk. 10.

Kommunalbestyrelsen kan i henhold til 2. pkt. beslutte at godtgøre andre udgifter, som afholdes i forbindelse med et medlems varetagelse af kommunale hverv eller beslutte at yde anden støtte i den forbindelse.

De foreslåede ændringer følger i det væsentlige forslag fra udvalget vedrørende kommunalpolitikernes arbejdsvilkår, jf. side 64 - 66 i betænkningen."

..." [understregning foretaget her]

Af Vejledning nr. 9 af 9. februar 2002 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv fremgår bl.a. følgende:

"Godtgørelse for fravær fra hjemstedet – fraværsgodtgørelse

Bestemmelsen i § 16, stk. 10, litra a, giver endvidere adgang til dækning af positive udgifter i forbindelse med fravær fra hjemstedet. Der vil typisk være tale om merudgifter til forplejning og logi. Hvis kommunalbestyrelsen afholder udgifterne direkte, eller hvis udgifterne afholdes som udlæg efter regning, skal det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem ikke betale skat af beløbet.

Det forhold, at der skal være tale om positive udgifter, dvs. omkostningsdækning, er efter forarbejderne til bestemmelsen imidlertid ikke til hinder for, at der fastsættes generelle godtgørelsessatser, når blot dette sker under hensyn til de faktiske omkostninger. Kommunalbestyrelsen kan herunder generelt beslutte, at der som udgangspunkt maksimalt kan godtgøres udgifter af en bestemt størrelse til forplejning og logi, f.eks. maksimumtakster for morgenmad, frokost og aftensmad og en maksimumtakst pr. overnatning. Adgangen til at fastsætte generelle godtgørelsessatser indebærer ikke, at sådanne satser kan anvendes som grundlag for udbetaling af godtgørelse til et medlem, der rent faktisk ikke har afholdt udgifter. Kommunalbestyrelsen har således en forpligtelse til at tilrettelægge administrationen af udbetaling af fraværsgodtgørelser således, at det sikres, at der ikke udbetales godtgørelser til medlemmer, der ikke har haft positive udgifter. Det kan f.eks. ske i form af en erklæring om, at medlemmet har haft positive udgifter i forbindelse med fraværet.

De fraværsgodtgørelser, kommunerne kan udbetale efter de ovennævnte regler, kan kun udbetales som *skattefri fraværsgodtgørelse* i henhold til de regler, der fastsættes af Skatterådet for skattefri rejsegodtgørelse. De med virkning fra 1. januar 2007 gældende satser for skattefri rejsegodtgørelse er fastsat i SKAT-meddelelse (SKM 2006.753.SKAT) om skattefri godtgørelse til dækning af rejseudgifter. Meddelelsen bestemmer, at der bl.a. ikke kan udbetales skattefri

godtgørelse for rejser under 24 timer eller for rejser uden overnatning. Meddelelsen fastsætter endvidere et maksimum for, hvor stort et beløb der kan udbetales skattefrit.

Den skattemæssige behandling af fraværsgodtgørelsen er ikke i sig selv afgørende for, om godtgørelsen er i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse. Efter § 16, stk. 10, litra a, har kommunalbestyrelsen således adgang til – under hensyn til de faktiske udgifter – at fastsætte egne generelle satser for fraværsgodtgørelse, der kan være højere end satser for skattefri rejsegodtgørelse. Bestemmelsen er heller ikke til hinder for at fastsætte generelle satser for godtgørelse for fravær fra bopælen *uden overnatning*, når blot det sker under hensyn til de faktiske udgifter til forplejning. Det er heller ikke en betingelse for ydelse af fraværsgodtgørelse i medfør af bestemmelsen, at der er tale om fravær fra bopælen i mindst 24 timer. Opmærksomheden henledes på, at sådanne fraværsgodtgørelser efter generelle satser er skattepligtige, jf. ovenfor.

Det må antages, at kravet på fraværsgodtgørelse ligesom kravet på befordringsgodtgørelse, jf. ovenfor, har sammenhæng med den mødepligt, der følger af det borgerlige ombud.”

[understregning foretaget her]

Ministeriets vurdering

Ministeriet ses ikke tidligere at have taget stilling til om en kommune skal udbetale time- og dagpenge til såvel de byrådsmedlemmer, der modtager det fulde faste vederlag, som de byrådsmedlemmer, der får erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, når medlemmerne deltager i f.eks. budgetseminarer, kurser og andre aktiviteter, der er omfattet af § 16, stk. 1, litra a – e, i den kommunale styrelseslov, og som er af flere dages varighed.

Ministeriet lægger ved besvarelsen til grund, at der som oplyst er tale om aktiviteter, der er omfattet af § 16, stk. 1, litra a – e i kommunestyrelsesloven.

Det følger af forarbejderne til kommunestyrelseslovens § 16, at bestemmelsen indeholder en udtømmende regulering af kommunalbestyrelsesmedlemmers vederlæggelse.

Det følger endvidere af forarbejderne til kommunestyrelseslovens § 16, stk. 10, at det er obligatorisk for en kommune at yde godtgørelse for fravær fra hjemmet i forbindelse med et kommunalbestyrelsesmedlems deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. Et medlem har således krav på at få refunderet sine udgifter, når udgifterne er afholdt i forbindelse med deltagelse i møder og kurser m.v.

Det er en betingelse, at der skal være tale om positive udgifter for medlemmet. Det er dog efter forarbejderne ikke til hinder for, at der fastsættes generelle godtgørelsessatser, når blot det sker under hensyn til de faktiske omkostninger.

Adgangen til at fastsætte generelle godtgørelsessatser indebærer ikke, at sådanne satser kan anvendes som grundlag for udbetaling af godtgørelse til et medlem, der rent faktisk ikke har afholdt udgifter i forbindelse med fraværet. Kommunalbestyrelsen har således en forpligtelse til at tilrettelægge administrationen af udbetaling af fraværsgodtgørelser således, at det sikres, at der ikke udbetales godtgørelser til medlemmer, der ikke har haft positive udgifter.

En time-dagpengeordning, som er udtryk for, at der udbetales ydelser til medlemmer, som ikke har karakter af en godtgørelse, der udbetales under hensyn til de faktiske omkostninger, er ikke i overensstemmelse med lovgivningen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har på den baggrund meddelt kommunen:

- Reglerne om kommunalbestyrelsesmedlemmers vederlæggelse er udtømmende reguleret i kommunestyrelseslovens § 16.
- Reglerne om befordringsgodtgørelse og godtgørelse for kommunalbestyrelsesmedlemmers fravær fra hjemstedet findes i kommunestyrelseslovens § 16, stk. 10, litra a.
- Det følger heraf, at det er obligatorisk for kommunen at udbetale befordringsgodtgørelse og godtgørelse for kommunalbestyrelsesmedlemmers fravær fra hjemstedet.
- Det er en betingelse, at medlemmet rent faktisk har afholdt positive udgifter i forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-e nævnte møder m.v. Det kan eksempelvis omfatte medlemmets udgifter til forplejning og overnatning.
- Reglerne ikke er til hinder for, at der fastsættes generelle satser, når blot det sker under hensyn til de faktiske omkostninger. Dvs. at kommunen må kunne redegøre for, hvordan man er kommet frem til den givne sats.
- Det understreges, at der ikke kan udbetales godtgørelse til et medlem, der rent faktisk ikke har afholdt udgifter til overnatning, forplejning m.v.
- Godtgørelse efter § 16, stk. 10 ydes til alle kommunalbestyrelsesmedlemmer uanset om vedkommende medlem har valgt at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter § 16, stk. 5.
- Der er efter ministeriets opfattelse ikke hjemmel til at udbetale anden form for vederlag eller godtgørelse til kommunalbestyrelsesmedlemmer i forbindelse med, at medlemmerne deltager i f.eks. budgetseminarer, kurser og andre aktiviteter, der er omfattet af § 16, stk. 1, litra a – e, i den kommunale styrelseslov, og som er af flere dages varighed.
- En time-dagpengeordning, som er udtryk for, at der udbetales ydelse til medlemmer, som ikke har karakter af en godtgørelse, som udbetales under hensyn til de faktiske omkostninger, er ikke i overensstemmelse med lovgivningen.

Note: Dette telefonnotat træder i stedet for ministeriets telefonnotat af 21. oktober 2014. Opmærksomheden henledes på, at ministeriets besvarelse af spørgsmål 2 er opdateret den 5. januar 2015.